

Konst handlar bland annat om att kunna se, förstå och ur de erfarenheterna kunna gestalta. Att titta är inte detsamma som att se. Att se hur det känns är att förstå. Det behöver man inte vara konstnär för att erfara. För att förmedla, skala bort oväsentligheter och skärpa upplevelsen krävs dock en konstnärlig gestaltungsformåga.

Detta har i väldigt hög grad Helena Bergenrud som just nu ställer ut stengods och grafik i tornålsteknik på Konstens Hus.

Tornålen, som ger en lite sårig spretig linje i kopparplåten är något av "barfotografikerns" medium. Någoting att rista med på en kopparplåt, färg och ett papper att göra avtryck på, är allt som krävs. Tekniken ger en omedelbarhet och en närvaro som ingen annan grafisk teknik besitter.

Den här omedelbarheten tillsammans med Bergenruds inkännande, insiktsfulla och lågmälda reflektioner gör hennes små grafiska blad till stora och gripande upplevelser. Det finns en intimitet i bilderna som jag upplever som förtroenden, hon visar sin empati och får betraktaren att dela hennes känslor. Som exempelvis sårbarheten i den tunna nacklinjen och det borstiga nackfjunen i bilden "Pojke". Eller den oförställda fascinationen barnet känner i bilden "Pojke och groda". Entusiasmen hos barnet förmedlas träffsäkert enbart i en skakig kontur.

Uppgivenheten hos "Hund" känns som ett dåligt samvete och upplevelsen att lära sig åka skrilor "med sin brors skridskor" är som vrickningar i anklarna. För att inte tala om de sura yllevantarna och de alltför hårt snörda omanövrerbara pontonerna som fick blodet att stasa sig i fötterna. Stapplandet på den repiga isen känns som en SANNING och att förmedla sanningar är ett av konstens uppdrag.

Bergenrud ägnar sig inte bara åt det stora i det lilla, utan även åt det lilla i det stora. Som i bilden "Människa på isflak möter något stort" där en gestalt betraktar två svarta former ovanför sig. Den religiöse ser kanske ett par händer som sträcks mot figuren men den som inte är lagd åt det hållet ser kanske två svarta hål. "Man med för stora vingar" tyngs så till den grad av vingarna att han inte tycks kunna använda dem. Hans helighet är till ingen glädje. Helena Bergenruds stengodsarbeten är inte bara utställningsmässigt ett bra komplement till grafiken utan de lever även av egen kraft. Hon arbetar med ristningar, engober och oxider för att skapa infärgningar och mönster som i viss mån påminner om de grafiska bladen. Formerna är enkla och sparsmakade, kanske inte med samma berättarglädje som finns i de grafiska bladen, men med en bruksfunktion som uppväger detta.

Trots att hon numera bor i Skåne kan hon inte förneka sina norrbottniska rötter. På ett av faten i stengods kan man skönja en spark.

Bertil Sundstedt